

Sygn. akt IV Ca 332/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lipca 2017 r.

Sąd Okręgowy w S. IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Mariusz Struski

Sędziowie SO: Wanda Dumanowska (spr.), Elżbieta Jaroszewicz

Protokolant: st. sek. sąd. Katarzyna Zadrożna

po rozpoznaniu w dniu 19 lipca 2017 r., w S.

na posiedzeniu jawnym

sprawy z powództwa J. J. (1) i P. J.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w S.

z dnia 10 kwietnia 2017 r., sygn. akt IX C 369/12

I - zmienia zaskarżony wyrok w zakresie punktów 1, 4 i 5 w ten sposób, że:

1- w zakresie punktu 1 (pierwszego):

- a. zasądzoną w punkcie 1a kwotę 40 000 zł obniża do kwoty 7 000 (siedem tysięcy) zł;
- b. zasądzoną w punkcie 1b kwotę 35 000 zł obniża do kwoty 23 000 (dwadzieścia trzy tysięcy) zł;

i oddala powództwo w pozostałej części;

2- w zakresie punktu 4 (czwartego):

- a. zasądza od powódki J. J. (1) na rzecz pozwanego kwotę (...),05 (jeden tysiąc pięćset siedemdziesiąt jeden 05/100) złotych tytułem zwrotu części kosztów procesu;
- b. zasądza od pozwanego na rzecz powoda P. J. kwotę 768 (siedemset sześćdziesiąt osiem) złotych tytułem zwrotu części kosztów procesu;

3- w zakresie punktu 5 (piątego):

- a. ustaloną w nim kwotę 17 180,19 zł obniża do kwoty (...),07 (sześć tysięcy osiemset siedemdziesiąt dwa 07/100) zł;
- b. nie obciąża powodów kosztami sądowymi w pozostałym zakresie;

II - oddała apelację w dalszej części;

III - zasądza na rzecz pozwanego: od powoda P. J. kwotę 600 (sześćset) złotych i od powódki J. J. (1) kwotę (...) (jeden tysiąc sześćset czterdzieści pięć) złotych tytułem zwrotu części kosztów postępowania apelacyjnego;

IV - nie obciąża powodów kosztami postępowania apelacyjnego w pozostałym zakresie.

Sygn. akt IV Ca 332/17

UZASADNIENIE

Powodowie J. J. (1) i P. J. wnieśli o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwoty 40.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną przez J. J. (1) oraz kwoty 35.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, przy czym w ostatnim słowie powodowie domagali się zasądzenia odsetek od dnia doręczenia pozwu do dnia zapłaty, tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną przez P. J. – będących konsekwencją wypadku komunikacyjnego mającego miejsce w dniu (...). Nadto wnieśli o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości dwukrotności stawki przepisanej.

Uzasadniając powództwo powodowie podnieśli, iż wskutek wypadku komunikacyjnego mającego miejsce w dniu (...) na ul. (...) w S. doznali obrażeń ciała oraz poważnych urazów psychicznych. Powódka w dniu zdarzenia była w 14 tygodniu ciąży. Lęki i obawy związane ze stanem zdrowia dziecka towarzyszyły powodom, aż do dnia narodzin córki. Trauma rodziców narosła w momencie kiedy okazało się, że dziecko urodziło się bez(...) Niepełnosprawność córki powodowie wiążą bezpośrednio z konsekwencjami zdarzenia szkodowego. Pojazd, którym kierował sprawca wypadku w chwili zdarzenia posiadał ważną polisę obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego wykupioną w pozwanym Towarzystwie (...). Powodowie wskazali, iż w toku postępowania likwidacyjnego ubezpieczyciel uznał za zasadne roszczenie na poziomie kwoty 3.000 zł z tytułu zadośćuczynienia w stosunku do powódki oraz 2.000 zł z tytułu zadośćuczynienia w stosunku do powoda, które wypłacił. Powodowie zakwestionowali wysokość świadczenia wypłaconego im tytułem zadośćuczynienia wskazując, iż jest ono nieadekwatne do rozmiaru doznanych przez nich krzywd.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany podniósł, iż wypłacona przez niego dotychczas tytułem zadośćuczynienia kwota w pełni rekompensuje doznane przez powodów krzywdy przy uwzględnieniu rozmiaru doznanych przez nich obrażeń i cierpień psychicznych. Stwierdził, iż powodowie w wyniku wypadku nie doznali poważnych obrażeń fizycznych, albowiem uraz powódki ograniczał się wyłącznie do (...)podczas gdy obrażenia powoda polegały na (...). Cierpienia w sferze psychicznej powodowie wiązali głównie ze stresem związanym z ryzykiem uszkodzenia płodu wskutek wypadku, jednak z wyników badań powódki wykonanych w czasie ciąży nie wynika, aby w owym czasie powstały uzasadnione obawy o stan zdrowia dziecka. Powodowie nie wykazali również bezpośredniego związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniem szkodowym, a urodzeniem się dziecka bez lewej dłoni. Ponadto pozwany zakwestionował termin, od którego powodowie domagali się zasądzenia odsetek ustawowych wskazując, iż zgodnie z obowiązującą linią orzecniczą należne są one wyłącznie od dnia wyrokowania. W toku postępowania pozwany wskazał, iż zmianie uległa nazwa jego przedsiębiorstwa i obecnie prowadzi działalność pod firmą (...) Spółka Akcyjna w W..

Wyrokiem z dnia 10 kwietnia 2017 roku Sąd Rejonowy w S. zasądził od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. (punkt 1 sentencji) na rzecz:

a) powódki J. J. (1) kwotę 40.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w stosunku rocznym od dnia 10 kwietnia 2017r. do dnia zapłaty,

b) powoda P. J. kwotę 35.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w stosunku rocznym od dnia 10 kwietnia 2017r. do dnia zapłaty.

Nadto umorzył postępowanie w zakresie żądania zasądzenie odsetek od dnia wniesienia pozwu do dnia poprzedzającego doręczenie pozwanemu pozwu (punkt 2 sentencji), oddalił powództwa w pozostałym zakresie (punkt 3 sentencji), zasądził od pozwanego tytułem zwrotu kosztów procesu na rzecz powódki kwotę 2.417 zł, a na rzecz powoda kwotę 2.400 zł (punkt 4 sentencji) i nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w S. kwotę 17.180,19 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, z których powodowie byli zwolnieni w całości (punkt 5 sentencji).

Przedmiotowe orzeczenie zostało oparte na następujących ustaleniach. W dniu(...)w S. na ul. (...) doszło do wypadku komunikacyjnego, na skutek którego M. P. (1), kierujący pojazdem marki A. R. o nr rej. (...) nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym przez to, iż wpadł w poślizg, stracił panowanie nad kierowanym pojazdem i zjechał na przeciwny pas jezdni, w wyniku czego doszło do zderzenia z nadjeżdżającym z naprzeciwka samochodem marki F. (...) o nr rej. (...) kierowanym przez P. J., przewożącego pasażerów w osobie J. J. (1), G. M. i M. M..

W dacie zdarzenia właścicielką pojazdu marki A. R. o nr rej. (...) była M. P. (2). Pojazd był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W..

W wyniku zdarzenia powód P. J. doznał obrażeń w postaci (...) Powód, bezpośrednio po wypadku został przewieziony na Szpitalny Oddział Ratunkowy Wojewódzkiego Szpitala (...) w S., gdzie został zbadany. Powód został poddany leczeniu zachowawczemu z zastosowaniem szyny gipsowej, którą nosił przez 6 tygodni. (...) zostało wygojone z (...). Leczenie wraz rehabilitacją zakończono w dniu 11 lipca 2009r. Na czole powoda pozostała blizna po ranie tłuczonej.

Następstwem wypadku samochodowego u powoda były objawy lękowe związane z podróżowaniem samochodem oraz stres związany ze stanem zdrowia nienarodzonego dziecka. Leczenie stanów lękowych nie wymagało wdrożenia terapii farmakologicznej.

Na skutek wypadku powód pozostawał niezdolny do pracy w okresie do dnia 10 lipca 2009r.

W dniu(...) powódka J. J. (1) była w 14-tym tygodniu ciąży.

W wyniku zdarzenia powódka doznała zewnętrznych obrażeń ciała w postaci (...)

Powódka, bezpośrednio po wypadku została przyjęta na Oddział Ginekologiczny Wojewódzkiego Szpitala (...) w S. z siedzibą w U., gdzie została zbadana. W rozpoznaniu stwierdzono „stan po wypadku komunikacyjnym bez urazu brzucha”. W przeprowadzonych badaniach fizykalnym i obrazowym nie stwierdzono żadnych następstw przebytego wypadku u płodu.

Podczas wizyty w Ośrodku (...) w K. w dniu 15 maja 2009r. lekarz prowadzący stwierdził, iż (...)uległ wygojeniu.

Następstwem wypadku samochodowego u powódki były objawy lękowe związane ze stanem zdrowia nienarodzonego dziecka. Trauma uległa nasileniu bezpośrednio po porodzie, albowiem niepełnosprawność córki powódka łączyła z następstwami wypadku. Leczenie stanów lękowych nie wymagało wdrożenia terapii farmakologicznej. Powódka zgłosiła się do (...) w S., gdzie lekarz prowadzący stwierdził brak potrzeby leczenia psychicznego.

Powódka po wypadku nie powróciła do pracy. Aż do rozwiązania przebywała na zwolnieniu chorobowym.

W dniu 11 października 2009r. siłami natury, w 40 tygodniu ciąży, bez powikłań J. J. (1) urodziła córkę W.. U dziecka stwierdzono(...).

W badaniu ultrasonograficznym przeprowadzonym w dniu 29 maja 2009r. nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości w rozwoju płodu. Zarówno w rzeczonym badaniu jak i w badaniu ultrasonograficznym przeprowadzonym w dniu

12 marca 2009r, stwierdzono obecność kończyn górnych i dolnych o prawidłowym obrazie, w tym obecność kości udowych, podudzia, ramieniowych, przedramienia, rąk i stóp.

W badaniu przeprowadzonym przez lekarza genetyka wykluczono podłoże genetyczne niedorozwoju (...) W. J. (1). Jako przyczynę niepełnosprawności dziecka wskazano potencjalne wystąpienie zespołu pasm owodniowych. Zaistnienia tego schorzenia u powódki nie można ani uprawdopodobnić ani wykluczyć. Gdyby potwierdzono wystąpienie u powódki zespołu pasm owodniowych, teoretycznie można by powiązać to schorzenie ze skutkami wypadku. Natomiast gdyby wystąpienia zespołu pasm owodniowych nie dało się potwierdzić, to nie ma podstaw do ustalenia związku przyczynowo – skutkowego pomiędzy wypadkiem, a niepełnosprawnością dziecka.

P. J. wystąpił do ubezpieczyciela z wnioskiem o zapłatę kwoty 15.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

J. J. (1) wystąpiła do ubezpieczyciela z wnioskiem o zapłatę kwoty 6.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Ubezpieczyciel uznał swoją odpowiedzialność z tytułu przedmiotowego wypadku komunikacyjnego co do zasady i w ramach postępowania likwidacyjnego wypłacił poszkodowanemu kwotę 2.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, zaś poszkodowanej kwotę 3.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę oraz 30,91 zł tytułem zwrotu kosztów dojazdów na leczenie.

P. J. wniósł odwołanie od przedmiotowej decyzji, jednak ubezpieczyciel nie znalazł podstaw do jej zrewidowania.

Na skutek (...) u powoda powstał trwały uszczerbek na zdrowiu w wysokości 7%. Natomiast powstanie blizny na czole po ranie tłuczonej głowy o wymiarach 4 cm x 0,3 cm skutkowało trwałym uszczerbkiem na zdrowiu w wysokości 4%.

Konsekwencją wypadku było wystąpienie u P. J. przejściowych dolegliwości o charakterze zaburzeń lękowych, które nie wymagały leczenia i obecnie ustąpiły.

Powódka nie doznała trwałego uszczerbku na zdrowiu (0%). Rozległe zasinienie uda spowodowało u niej jednak przez okres ponad miesiąca początkowo większe, a później jedynie niewielkie dolegliwości bólowe.

Konsekwencją wypadku było wystąpienie u J. J. (1) zaburzeń adaptacyjnych związanych ze stresem. Wypadek był dla powódki przeżyciem traumatycznym, które, szczególnie w bezpośrednim okresie od zdarzenia spowodowało wystąpienie objawów takich jak: napięcie emocjonalne, obniżona tolerancja na frustrację, trudności ze snem, trudności z koncentracją uwagi, drażliwość. Okres najgorszego samopoczucia trwał u powódki około pół roku i utrudniał jej codzienne funkcjonowanie. Stres przeżywany w związku z wypadkiem odezwał się u powódki powtórnie po urodzeniu dziecka.

Przed wypadkiem powodowie nie mieli problemów ze zdrowiem, tworzyli szczęśliwe małżeństwo, oboje pracowali zawodowo. Po wypadku powodowie utracili płynność finansową, albowiem powód stracił pracę, a powódka aż do rozwiązania przebywała na zwolnieniu chorobowym. W tym czasie powodowie musieli zrezygnować z wynajmu mieszkania w R. i zamieszkali u rodziców P. J.. Powodowie przez dłuższy czas byli uzależnieni od pomocy finansowej najbliższych. Powód po okresie rehabilitacji podjął zatrudnienie. Powódka nie pracuje, zajmuje się wychowaniem dziecka i prowadzeniem domu. Aktualnie przebywa na zasiłku opiekuńczym z powodu niepełnosprawności córki.

Dnia 26 czerwca 2012r. pozwany zmienił nazwę przedsiębiorstwa na (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. (Rep. A nr (...)).

Analizując zebrany w sprawie materiał dowodowy przez pryzmat art. 34, art 35, ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych, art. 436 § 1 k.c. i art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c., Sąd I instancji zauważył, że pozwany nie kwestionował swojej legitymacji do występowania w charakterze strony niniejszego postępowania. Nie podważał również słuszności żądania co do zasady, uwzględnił bowiem częściowo roszczenie obojga powodów zgłoszone w toku

postępowania likwidacyjnego, wypłacając im tytułem zadośćuczynienia kwoty 3.000 zł – dla powódki i 2.000 zł - dla powoda. Pozwany stał na stanowisku, że wypłacone dotychczasowo powodom świadczenia czynią zadość krzywdom jakich doznali w przedmiotowym wypadku, a w szczególności zakwestionował istnienie związku przyczynowego pomiędzy skutkami zdarzenia szkodowego, a niepełnosprawnością W. J. (1).

Sąd Rejonowy wskazał, że z opinii biegłego sądowego lekarza ortopedy – K. S. wynika, iż w wyniku wypadku u powoda P. J. nie doszło uszkodzenia ważnych narządów wewnętrznych, ubytków anatomicznych czy długotrwałego kalectwa. Powód wymagał zachowawczego leczenia (...), polegającego na jej nastawieniu i unieruchomieniu w szynie gipsowej przez okres 6 tygodni. Na czole powoda skutek urazu w postaci rany tłuczonej głowy pozostała trwała, szpecąca blizna o wymiarach 4 cm x 0,3 cm. Biegły oszacował, że uszczerbek na zdrowiu powoda wskutek doznanych w wypadku obrażeń wynosi odpowiednio 7% - za złamanie kości łokciowej lewej i 4% - za bliznę. Opinia powyższa została zakwestionowana przez pozwanego, który wskazywał na błędną kwalifikację urazu(...)w ramach Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2012r. oraz podnosił okoliczność wystąpienia nieznacznego stopnia zaburzeń, z uwagi na praworęczność powoda. Pozwany zakwestionował również powstanie trwałego uszczerbku na zdrowiu powoda wobec powstania blizny na czole. Biegły, słuchany na rozprawie mającej miejsce w dniu 10 czerwca 2015r., odnosząc się do powyższych zarzutów oświadczył, iż próg 5% trwałego uszczerbku na zdrowiu w przypadku złamania kończyny jest najniższym przewidzianym przepisami prawa. Biegły stwierdził również, iż blizna umiejscowiona na czole powoda ma charakter trwały i szpecący, w związku z czym przyjął 1 % uszczerbku na zdrowiu za każdy centymetr blizny.

Sąd I instancji przychylił się do wniosku powodów, zlecając wykonanie opinii zespołowi biegłych sądowych, na okoliczność ustalenia m.in. charakteru i zakresu obrażeń doznanych przez powódkę J. J. (1). Z opinii przedłożonej przez zespół biegłych z (...) w Ł. wynika, iż powódka nie doznała trwałego uszczerbku na zdrowiu (0%), albowiem na skutek wypadku doznała jedynie urazu w postaci stłuczenia uda lewego z zasinieniem o średnicy około 20 cm. Z powyższej opinii, jak i z przedłożonej dokumentacji medycznej nie wynika również ażeby powódka doznała jakiegokolwiek urazu fizycznego wpływającego na przebieg ciąży.

Sąd Rejonowy stwierdził, że doznane przez powodów obrażenia ciała skutkowały dolegliwościami bólowymi o intensywnym natężeniu w chwili wypadku i w okresie bezpośrednio po nim, a następnie miarowo ustępowały aż do całkowitego wygojenia. W przypadku powódki fizyczne obrażenia ustąpiły po upływie 1,5 miesiąca od zdarzenia szkodowego, natomiast powód zmagął się konsekwencjami wypadku przez 4 miesiące. Na dzień orzekania w niniejszej sprawie powódka nie odczuwa już fizycznych dolegliwości związanych z obrażeniami doznanymi podczas wypadku samochodowego. U powoda lekarz stwierdził wystąpienie(...)

W ocenie Sądu I instancji materiał dowodowy zgromadzony w sprawie wskazywał, iż znacznie poważniejszych krzywd powodowie zaznali w sferze psychicznej. Powód P. J. bezpośrednio po wypadku cierpiał na stany lękowe związane z podróżowaniem samochodem oraz dotkliwie odczuwał stres związany ze stanem zdrowia nienarodzonego dziecka. Po wypadku powód wraz z żoną zmuszeni byli do zrezygnowania z najmu mieszkania w R. i zamieszkania z rodzicami powoda w Z.. Małżonkowie nie posiadali płynności finansowej, albowiem powód utracił pracę. Do czasu podjęcia nowego zatrudnienia powód wraz z małżonką pozostawali na utrzymaniu rodziców. Na powodzie podwójnie kumulował się stres związany z obawami o zdrowie nienarodzonego dziecka, albowiem musiał w tym czasie zmagać się z własnymi emocjami jak i lękami żony. W piśmie J. J. (1) skierowanym do ubezpieczyciela powódka wskazała, iż powód bezpośrednio po wypadku „popadł w depresję, ponieważ jako głowa rodziny nie jest w stanie utrzymać żony i dziecka”. Leczenie stanów lękowych powoda nie wymagało jednak wdrożenia terapii, bądź kuracji farmakologicznej. Powód zmagął się jedynie z bólami głowy, uśmierzanymi ogólnie dostępnymi tabletkami przeciwbólowymi.

Biegła sądowa z zakresu psychologii E. M., na zlecenie sądu wydała opinię w przedmiocie ustalenia konsekwencji psychicznych u powódki J. J. (1) powstałych na skutek wypadku mającego miejsce w dniu 4 kwietnia 2009r. Z ustaleń poczynionych przez biegłą wynika, iż konsekwencją wypadku było wystąpienie u powódki zaburzeń adaptacyjnych związanych ze stresem. Wypadek był dla powódki przeżyciem traumatycznym które, szczególnie w bezpośrednim okresie od zdarzenia spowodowało wystąpienie objawów takich jak: napięcie emocjonalne, obniżona tolerancja na

frustrację, trudności ze snem, trudności z koncentracją uwagi, drażliwość. Okres najgorszego samopoczucia trwał u powódki około pół roku i utrudniał jej codzienne funkcjonowanie. Stres przeżywany w związku z wypadkiem odezwał się u powódki powtórnie po urodzeniu dziecka.

Sąd Rejonowy przyjął, iż konsekwencje zdarzenia szkodowego odczuwalne dla powodów zamykają się w ramach czasowych od daty wypadku do dnia narodzin ich córki. W tym okresie ustały dolegliwości fizyczne powodów związane z obrażeniami, a także ustały obawy o stan zdrowia nienarodzonego dziecka. Sąd uznał przy tym za niezasadne twierdzenia strony pozwanej, jakoby powodowie nie mieli podstaw do odczuwania niepokoju co do prawidłowości przebiegu ciąży. W istocie badania prenatalne płodu, aż do samego rozwiązania nie wskazywały na jakiegokolwiek wady rozwojowe, co powinno uspokoić przyszłych rodziców. Sąd kierując się doświadczeniem życiowym przyjął jednak, że w okresie po wypadku aż do dnia porodu powodowie mogli odczuwać niepokój związany ze stanem zdrowia ich córki, albowiem była to dla nich pierwsza ciąża podczas której rodzice są szczególnie wyczuleni na każdą nieprawidłowość w jej przebiegu. Nie ulega bowiem wątpliwości, iż życie i zdrowie dziecka są wartościami najważniejszymi dla każdego rodzica. Nawet jeśli pozwana dopatruje się irracjonalności w zachowaniu powodów, którzy niemal przez cały czas trwania ciąży żyli w stresie, to w ocenie Sądu zachowanie to było normalne.

W ocenie Sądu, ustalenie okoliczności wystąpienia podczas ciąży zespołu pasm owodniowych, a tym bardziej przyczyny powstania tego schorzenia, będącej w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem z dnia (...) powinno być rolą postępowania z powództwa córki powodów, zaś celem niniejszego postępowania, powinno być określenie rozmiaru krzywd jakich powodowie doznali w następstwie wypadku.

Mając zatem na uwadze, wszystkie podniesione wyżej okoliczności Sąd Rejonowy uznał za odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego należnego powodce kwotę 40.000 zł, zaś powodowi 35.000 zł. Dopiero tak ustalone kwoty wraz z już wypłaconym powodom zadośćuczynieniem należało uznać za adekwatne do poniesionych krzywd doznanych w wypadku.

Sąd miał na względzie, iż powodowie na skutek wypadku zmuszeni zostali do ograniczenia aktywności życiowej, musieli opuścić wynajmowane mieszkanie i zamieszkać z rodzicami P. J., a wobec długotrwałego leczenia utracili płynność finansową i przez dłuższy czas byli uzależnieni od pomocy najbliższych. Sąd zważył również na skutek wypadku niemal cały okres ciąży powódki był dla powodów przeżyciem dramatycznym, albowiem zamiast radości oczekiwania na ich pierwsze dziecko odczuwali jedynie niepokój o stan zdrowia córki. Zadośćuczynienie przyznane powodowi odpowiada krzywdom zaznanym przez niego wobec cierpienia fizycznego po złamaniu ręki jak również cierpienia psychicznego związanego z utratą stabilizacji materialnej, brakiem możliwości zabezpieczenia potrzeb rodziny i lękiem o stan zdrowia nienarodzonej córki. Zadośćuczynienie przyznane powodce odpowiada w szczególności doznany przez nią krzywdom psychicznym i rekompensuje straty moralne za okres kiedy żyła w lęku o zdrowie nienarodzonej córki. Zadośćuczynienie przyznane na rzecz powódki jest wyższe niż w przypadku powoda, gdyż takie roszczenia zostały zgłoszone przez powodów, jednakże z drugiej strony nie można nie zauważyć, iż u powódki obawy lękowe przybrały formę patologiczną, utrudniając jej normalne funkcjonowanie.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., zasądzając je od dnia wyrokowania, z uwagi na charakter sprawy, a w szczególności, iż przyznane kwoty zadośćuczynienia nie mają jedynie charakteru symbolicznego, jak również w toku niniejszego postępowania rozmiar krzywd doznanych przez powodów znalazł potwierdzenie w obszernym materiale dowodowym zgromadzonym w niniejszej sprawie.

W zakresie cofniętego żądania odsetkowego postępowanie podlegało - z mocy art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 203 § 1 i 4 k.p.c. – umorzeniu.

O kosztach postępowania w punkcie 4 i 5 sentencji wyroku Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. Sąd uznał, iż pozwany powinien w całości ponieść koszty niniejszego postępowania, albowiem powodowie ulegli tylko co do roszczenia odsetkowego. W tym stanie rzeczy Sąd obciążył pozwanego kosztami zastępstwa

prawnego, opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa oraz kosztami sądowymi, z których powodowie byli zwolnieni w całości (opłata sądowa od pozwu, koszt opinii).

Pozwany zaskarżył powyższy wyrok apelacją, w części zasadzającej od pozwanego na rzecz powódki J. J. (1) kwotę 35.000 zł wraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 10 kwietnia 2017 roku do dnia zapłaty, zasądzającej od pozwanego na rzecz powoda P. J. kwotę 35.000 zł wraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 10 kwietnia 2017 roku do dnia zapłaty oraz rozstrzygającej o kosztach procesu, domagając się jego zmiany w tym zakresie, poprzez oddalenie powództwa. Nadto wniósł o zasądzenie na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu za obie instancje. Skarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie:

- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c., poprzez nierozważenie w sposób wszechstronny zebranego w sprawie materiału dowodowego, a w szczególności opinii biegłych sporządzonych w niniejszej sprawie oraz ich dowolną ocenę sprzeczną z zasadami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego, polegającą na przyjęciu, że powodowie J. i P. J. na skutek zdarzenia z dnia(...)doznali krzywdy fizycznej i psychicznej uzasadniającej zasądzenie na rzecz powódki kwoty 40.000 zł, zaś na rzecz powoda kwoty 35.000 zł tytułem zadośćuczynienia podczas gdy: zgodnie z opinią (...) w Ł. jedynym obiektywnie i bezspornie ustalonym następstwem wypadku drogowego w dniu 5 kwietnia 2009 roku u powódki był krwiak (zasinienie) uda lewego średnicy 20 cm, który ustąpił całkowicie 15 maja 2009 roku; zgodnie z opinią biegłej z zakresu psychologii zaburzenia adaptacyjne występujące u powódki związane ze stresem nie stanowią długotrwałego bądź trwałego uszczerbku na zdrowiu, mają charakter przejściowy, a powódka nie wymagała leczenia psychiatrycznego; powód doznał 11% uszczerbku na zdrowiu, przy czym uszczerbek ten ma charakter długotrwały, nie zaś trwały, a ponadto jak wskazał biegły w wyniku wypadku nie doszło do uszkodzenia ważnych narządów wewnętrznych, ubytków anatomicznych czy długotrwałego kalectwa;

- art. 445 § 1 k.c., poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, tj. błędne przyjęcie, że przyznana na rzecz powódki łączna kwota zadośćuczynienia w wysokości 43.000 zł wobec orzeczonego u powódki 0% uszczerbku na zdrowiu zarówno psychicznym jak i fizycznym jest stosowną i odpowiednią kwotą zadośćuczynienia; kwota zadośćuczynienia zasądzona na rzecz powoda w wysokości 37.000 zł wobec orzeczonego u powoda 11 % długotrwałego uszczerbku na zdrowiu jest stosowaną i odpowiednią kwotą pieniężną do doznanej przez powoda krzywdy;

- art. 445 § 1 k.c. w związku z art. 361 § 1 k.c., poprzez ich błędne zastosowanie i przyjęcie, że doznana przez powodów krzywda w sferze psychicznej jest skutkiem zdarzenia z dnia (...)roku i oparcie się na subiektywnych odczuciach powodów, którzy istnienie wady w postaci (...)u córki W. J. (2) niezasadnie łączyli z wypadkiem z dnia (...)roku, podczas gdy wystąpienie wady u ich dziecka było zdarzeniem nie pozostającym w związku przyczynowo – skutkowym ze zdarzeniem z dnia (...)roku.

Powodowie w odpowiedzi na apelacje wnieśli o jej odrzucenie, ewentualnie oddalenie i zasądzenie na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje w znacznej części na uwzględnienie.

Zważyć należy, że art. 382 k.p.c. nakłada na sąd II instancji obowiązek rozważenia na nowo całego zebranego w sprawie materiału oraz dokonania własnej, samodzielnej i swobodnej oceny, w tym oceny zgromadzonych dowodów (vide: uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1998 r., II CKN 704/97 - Lex). Sąd II instancji nie ogranicza się zatem tylko do kontroli sądu I instancji, lecz bada ponownie całą sprawę, a rozważając wyniki postępowania przed sądem I instancji, władny jest ocenić je samoistnie. Postępowanie apelacyjne jest przedłużeniem postępowania przeprowadzonego przez pierwszą instancję, co oznacza, że nie toczy się on na nowo.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwolił Sądowi rozpoznającemu apelację na konstatację, że dokonane przez Sąd Rejonowy ustalenia stanu faktycznego były w przeważającej mierze prawidłowe, nie mniej wywiedzione na ich podstawie wnioski wymagały korekty.

W realiach rozpoznawanej sprawy po za sporem pozostawała odpowiedzialność pozwanego ubezpieczyciela za skutki wypadku drogowego z dnia (...)roku. Kwestią sporną był natomiast zakres doznanej przez każdego z powodów krzywdy oraz wysokość należnego im z tego tytułu zadośćuczynienia.

Wyjaśnienia wymaga, że zadośćuczynienie pieniężne ma na celu przede wszystkim złagodzenie cierpień doznanych przez poszkodowanego w wyniku czynu niedozwolonego. Obejmuje ono cierpienia fizyczne w postaci bólu i innych dolegliwości oraz cierpienia psychiczne, polegające na ujemnych uczuciach przeżywanych w związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała czy rozstroju zdrowia w postaci, np. zeszpecenia czy wyłączenia z normalnego życia. Zadośćuczynienie pieniężne ma na celu przede wszystkim złagodzenie tych cierpień. Przy czym obejmuje ono cierpienia fizyczne i psychiczne już doznane, jak i te, które zapewne wystąpią w przyszłości. Ma więc ono charakter całościowy i powinno stanowić rekompensatę pieniężną za całą krzywdę doznaną przez poszkodowanego (vide: Kodeks cywilny. Komentarz. G. B. – L.).

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 23 czerwca 1999 roku (sygn. akt I CKN 63/98 – L.) wyraził pogląd, iż przewidziana w art. 445 k.c. krzywda, za którą sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią kwotę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego, obejmuje zarówno cierpienia fizyczne, jak i cierpienia moralne. Nie tylko trwałe, lecz także przemijające zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu polegające na znoszeniu cierpień psychicznych mogą usprawiedliwiać przyznanie zadośćuczynienia pieniężnego na podstawie art. 445 § 1 k.c. Z kolei w uzasadnieniu wyroku z dnia 8 lutego 2006 roku (sygn. I ACa 1131/05 – Lex), Sąd Apelacyjny w Poznaniu stwierdził, że przepis art. 445 § 1 k.c. w nawiązaniu do art. 444 k.c. stanowi, że sąd może przyznać poszkodowanemu w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Chodzi tu o krzywdę (szkodę niemajątkową) ujmowaną jako cierpienie fizyczne, a więc ból i inne dolegliwości oraz cierpienia psychiczne, to jest ujemne uczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi. Zadośćuczynienie ma na celu przede wszystkim złagodzenie tych cierpień, ale jego wysokość nie może być dowolna, ściśle musi uwzględniać stopień doznanej krzywdy. Dlatego też ustawodawca wyraźnie zastrzegł, że ma to być odpowiednia suma tytułem zadośćuczynienia. Jest to rekompensata za całą krzywdę i przyznaje się ją jednorazowo.

Zadośćuczynienie pieniężne ma na celu naprawienie szkody niemajątkowej wyrażającej się krzywdą w postaci cierpień fizycznych i psychicznych dlatego ustalając kwotę zadośćuczynienia należy mieć na uwadze rozmiar cierpień fizycznych związanych z zaistnieniem wypadku jak i dolegliwości bólowe powstałe w następstwie urazu oraz długotrwałego leczenia (vide: uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 1 lutego 2005 roku, sygn. akt III APa 9/04 – Lex).

Przepisy k.c. nie zawierają żadnych kryteriów, jakie należy uwzględniać przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia pieniężnego, toteż należy wziąć pod uwagę kryteria wypracowane przez judykaturę. Sąd Najwyższy wielokrotnie podkreślał, iż wysokość zadośćuczynienia uzależniona jest od całokształtu ujawnionych okoliczności, w szczególności od czasu trwania cierpień fizycznych i psychicznych, trwałości skutków wypadku, okresu trwania objawów chorobowych i ich nasilenia, wieku poszkodowanego. Punktem odniesienia przy zasądzeniu zadośćuczynienia winien być przy tym poziom życia osoby, której przysługuje zadośćuczynienie, gdyż jej stopa życiowa rzutować będzie na rodzaj wydatków konsumpcyjnych mogących zrównoważyć doznane cierpienie. Nie ulega bowiem wątpliwości, iż zadośćuczynienie nie może prowadzić do wzbogacenia się osoby pokrzywdzonej.

Należy podkreślić, iż zgodnie z dominującym w orzecznictwie stanowiskiem, jedynie rażąca dysproporcja świadczeń albo pominięcie przy orzekaniu o zadośćuczynieniu istotnych okoliczności, które powinny być uwzględnione przez sąd jako wpływające na wysokość zadośćuczynienia przy założeniu, że musi ono spełniać funkcję kompensacyjną, ale nie może być jednocześnie źródłem nieuzasadnionego wzbogacenia się osoby pokrzywdzonej, uprawniają sąd II instancji do ingerencji w zasądzone już zadośćuczynienie (vide: uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 7 marca 2014 r., I ACa 1273/13; uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 29 listopada 2012 r., I ACa 351/12 – Lex).

Rozważając zarzuty apelacji należy stwierdzić, iż ustalanie wysokości należnego powodom zadośćuczynienia, winno się odbyć w oderwaniu od faktu urodzenia przez J. J. (1) dziecka z niepełnosprawnością. Zakresem badania Sądu w niniejszej sprawie powinny być w związku z tym objęte fizyczne i psychiczne następstwa wypadku drogowego z dnia 4 kwietnia 2009 roku, jakie stały się udziałem każdego z nich.

W realiach rozpoznawanej sprawy nie budzi wątpliwości fakt, iż na skutek opisanego zdarzenia powódka J. J. (1) nie doznała trwałego uszczerbku na zdrowiu (0%). Jedynym fizycznym następstwem wypadku, było rozległe zasinienie, które utrzymywało się przez okres ponad miesiąca i związane z nim dolegliwości bólowe. Nie mniej jednak wypadek był dla powódki przeżyciem traumatycznym, które, szczególnie w bezpośrednim okresie od zdarzenia odbiło się na jej sferze psychicznej, powodując wystąpienie: napięcia emocjonalnego, obniżonej tolerancji na frustrację, trudności ze snem, trudności z koncentracją uwagi, drażliwości. Okres najgorszego samopoczucia trwał u powódki około pół roku i utrudniał jej codzienne funkcjonowanie, doprowadzając do – jak stwierdziła biegła - zaburzeń adaptacyjnych związanych ze stresem. Kierując się doświadczeniem życiowym należy przyjąć, że w okresie po wypadku, aż do dnia porodu powódka mogła odczuwać niepokój związany ze stanem zdrowia ich córki. Ów niepokój wynikał jednak przede wszystkim z faktu, iż była to jej pierwsza ciąża, podczas której rodzice są szczególnie wyczuleni na każdą nieprawidłowość w jej przebiegu. W pewnym stopniu uczestnictwo w wypadku drogowym bezsprzecznie przyczyniło się do nasilenia jego odczuwania. Nie można jednak przyjąć – jak starała się wykazać strona powodowa – że wyłączną przyczyną owego poczucia niepokoju było zdarzenie z dnia 4 kwietnia 2009 roku. Podobnie nie sposób zgodzić się z twierdzeniem, iż jego stopień odczuwania przez powódkę uległ niespotykanemu nasileniu właśnie w wyniku wypadku, w sytuacji, gdy kolejne badania płodu nie wykazywały żadnych niepokojących objawów, czy uszkodzeń, które mogłyby powstać pod jego wpływem. Odczuwana przez J. J. (1) trauma uległa nasileniu bezpośrednio po porodzie, albowiem niepełnosprawność córki powódka łączyła z następstwami wypadku. Leczenie stanów lękowych nie wymagało jednak wdrożenia terapii farmakologicznej. Powódka zgłosiła się do (...) w S., gdzie lekarz prowadzący stwierdził brak potrzeby leczenia psychiatrycznego.

Zdaniem Sądu Okręgowego ustalone w sprawie okoliczności przemawiają za przyznaniem J. J. (1) kwoty 7.000 zł tytułem zadośćuczynienia pieniężnego. Kwota ta, przy uwzględnieniu wypłaconej uprzednio przez ubezpieczyciela kwoty 3.000 zł (łącznie 10.000 zł), pozostaje adekwatna do krzywdy, jakiej powódka doznała w wyniku zdarzenia, które miało miejsce w dniu 4 kwietnia 2009 roku. Posiada ona realną, odczuwalną dla pokrzywdzonej wartość i nie sposób przypisać jej miana symbolicznej. Jednocześnie, z uwagi na skutki opisanego wyżej zdarzenia i aktualne stosunki majątkowe panujące w społeczeństwie nie jest ona – zdaniem Sądu – nadmierna.

Powód P. J. w wyniku wypadku drogowego z dnia (...) roku doznał obrażeń w postaci rany tłuczonej (...) oraz (...). Bezpośrednio po wypadku został przewieziony na Szpitalny Oddział Ratunkowy Wojewódzkiego Szpitala (...) w S., gdzie został zbadany. Powód został poddany leczeniu zachowawczemu z zastosowaniem szyny gipsowej, którą nosił przez 6 tygodni. Złamanie (...) zostało wygojone z (...). Leczenie wraz rehabilitacją zakończono w dniu 11 lipca 2009 roku. Na czole powoda pozostała blizna po ranie tłuczonej. Następstwem wypadku samochodowego u powoda były objawy lękowe związane z podróżowaniem samochodem, utrzymaniem rodziny oraz stres związany ze stanem zdrowia nienarodzonego dziecka. Aktualne w tym miejscu są zaprezentowane wyżej rozważania dotyczące poczucia niepokoju, odczuwanego tak przez oboje powodów i jego nasilenia. Co istotne, leczenie stanów lękowych u P. J. nie wymagało wdrożenia terapii farmakologicznej. Na skutek złamania (...) u powoda powstał trwały uszczerbek na zdrowiu w wysokości 7%. Natomiast powstanie blizny na czole po ranie tłuczonej głowy o wymiarach 4 cm x 0,3 cm skutkowało trwałym uszczerbkiem na zdrowiu w wysokości 4%.

W ocenie Sądu II instancji ustalone w sprawie okoliczności przemawiają za przyznaniem P. J. kwoty 23.000 zł tytułem zadośćuczynienia pieniężnego. Kwota ta, przy uwzględnieniu wypłaconej uprzednio przez ubezpieczyciela kwoty 2.000 zł (łącznie 25.000 zł), pozostaje adekwatna do krzywdy, jakiej powód doznał w wyniku zdarzenia, które miało miejsce w dniu 4 kwietnia 2009 roku. Posiada ona realną, odczuwalną dla pokrzywdzonej wartość i nie sposób przypisać jej miana symbolicznej. Jednocześnie, z uwagi na skutki opisanego wyżej zdarzenia i aktualne stosunki majątkowe panujące w społeczeństwie nie jest ona – zdaniem Sądu – nadmierna.

W świetle powyższego Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., orzekł jak w pkt I ppkt 1 a i b sentencji.

Powyższe skutkowało koniecznością zmiany rozstrzygnięcia o kosztach procesu na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. (pkt I ppkt 2 i 3 sentencji). Sąd kierował się przy tym się treścią art. 100 k.p.c.

Powódka wygrała proces w 17,5 % i przegrała w 82,5 % (domagała się 40.000 zł, a jej żądanie uwzględniono w zakresie kwoty 7.000 zł), zaś powód wygrał w 66 % i przegrał w 34 % (domagał się 35.000 zł, a jego rządnie uwzględniono w zakresie kwoty 23.000 zł). Pozwany zaś wygrał względem powódki w 82,5 % i przegrał w 17,5 %, a względem powoda wygrał w 34 % i przegrał w 66 %.

Powódka winna więc zwrócić pozwanemu 88,5 % z poniesionych przez niego kosztów procesu w kwocie 2.417 zł, tj. 1.994,02 zł, a pozwany winien partycypować w 17,5 % analogicznej kwoty, tj. co do kwoty 422,97 zł. Po dokonaniu wzajemnej kompensaty, od powódki na rzecz pozwanego należało więc zasądzić kwotę 1.571,05 zł (1.994,02 zł - 422,97 zł).

Powód powinien zwrócić pozwanemu 34 % z poniesionych przez niego kosztów procesu w kwocie 2.400 zł, tj. 816 zł, a pozwany winien partycypować w 66 % analogicznej kwoty, tj. co do kwoty 1.584 zł. Po dokonaniu wzajemnej kompensaty, od pozwanego na rzecz powoda należało więc zasądzić kwotę 768 zł (1.584 zł - 816 zł).

Mając na uwadze wynik procesu, a także wysokość kosztów procesu, od których powodowie byli zwolnieni, należało ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego wS. kwotę 6.872,07 zł. W pozostałym zakresie Sąd postanowił na podstawie art. 102 k.p.c., nie obciążać powodów kosztami sądowymi.

Na podstawie art. 385 k.p.c., apelacja podlegała oddaleniu w pozostałym zakresie (punkt II sentencji).

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 100 i 102 k.p.c. , bowiem Sąd Okręgowy uznał, iż charakter roszczenia przemawia za częściowym odstąpieniem od obciążania powodów kosztami postępowania apelacyjnego.